

Звіт
про результати моніторингового дослідження
щодо підтримки освітньої діяльності в об'єднаних територіальних
громадах Запорізької області

Сучасне реформування національної системи освіти потребує вирішення головних завдань післядипломної педагогічної освіти в умовах децентралізації, а саме: визначення стратегічних напрямів співпраці як із закладами освіти, так із новоутвореними відділами освіти, здійснення науково-методичної підтримки управління освітою в об'єднаних територіальних громадах (далі ОТГ) регіону.

До управлінських повноважень, які отримали органи місцевого самоврядування ОТГ, належить право й можливість на формування власної ефективної системи забезпечення освітніми послугами населення своєї громади.

Міністерством освіти і науки України надано рекомендації ОТГ (листи Міністерства освіти і науки України від 30.12.2015 № 1/9-633 «Про формування органів управління освітою», від 27.10.2016 № 1/9-970 «Про діяльність районних (міських) методичних кабінетів (центрів), методичних служб ОТГ») щодо формування структурних підрозділів освіти виконавчого органу об'єднаної територіальної громади. Особлива увага зосереджена на забезпеченні діяльності методичної служби як центру реформування освіти, тобто зміну застарілої моделі (де у центрі технології навчання є методист, а педагоги пасивно засвоюють інформацію) на нову модель навчання, яка заснована на таких положеннях: у центрі технології – педагог; в основі науково-методичного супроводу – співробітництво; суть технології – розвиток здатності педагогів до самонавчання.

В умовах становлення ОТГ, децентралізації освіти нового значення набуває саме координаційна роль інституту.

З метою забезпечення права громади на формування власної ефективної системи закладів освіти та одночасного збереження вертикалі у виконанні освітніх повноважень та завдань КЗ «Запорізьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти» ЗОР (далі КЗ «ЗОІППО ЗОР») розроблено схему щодо здійснення методичного супроводу між КЗ «ЗОІППО» ЗОР та ОТГ.

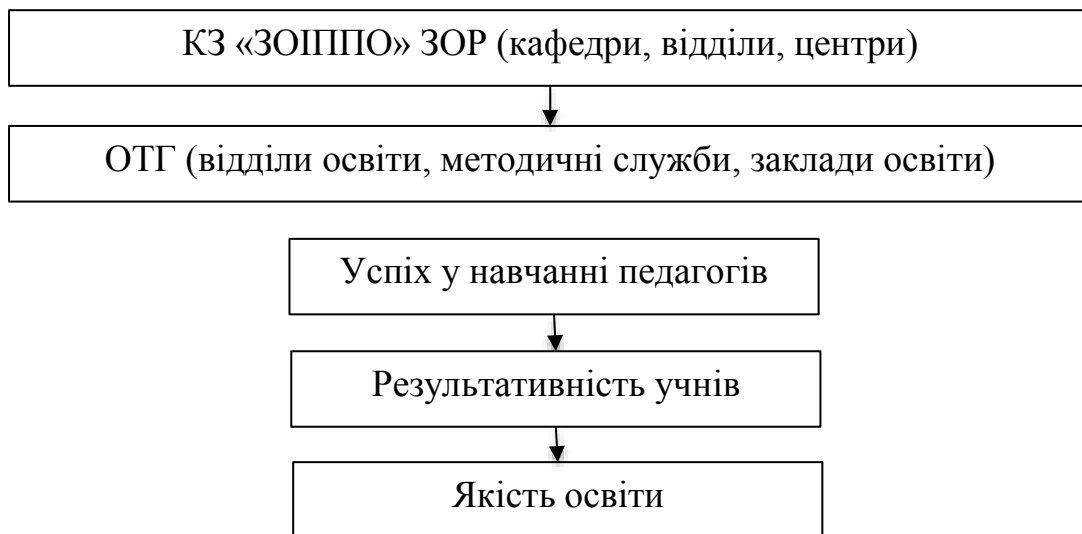

Схема 1. Творча співпраця КЗ «ЗОІППО ЗОР з ОТГ.

На виконання Програми «Науково-методична підтримка освітньої діяльності ОТГ Запорізького регіону на 2019-2020 роки», затвердженої науково-методичною радою КЗ «Запорізькій обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР (протокол №6 від 25.09.2019р.) у жовтні 2019 року обласним науково-методичним центром моніторингових досліджень якості освіти спільно з обласним відділом координаційних зв'язків з об'єднаними територіальними громадами було проведено моніторингове дослідження щодо підтримки освітньої діяльності в ОТГ Запорізької області з боку КЗ «ЗОІППО» ЗОР.

Мета дослідження: здійснення моніторингу результативності науково-методичної підтримки освітньої діяльності в об'єднаних територіальних громадах з боку всіх структурних підрозділів КЗ «ЗОІППО» ЗОР.

Респонденти: керівники структурних підрозділів КЗ «ЗОППО» ЗОР та слухачі курсів підвищення кваліфікації з ОТГ.

Інструментарій дослідження: on-line анкета в Goole-формах.

Методи дослідження: генерація звітів (статистика за певним запитанням анкети); перехресний аналіз (порівняння варіантів відповідей на певне запитання за визначеною характеристикою).

Результати опитування керівників структурних підрозділів

КЗ «ЗОППО»ЗОР

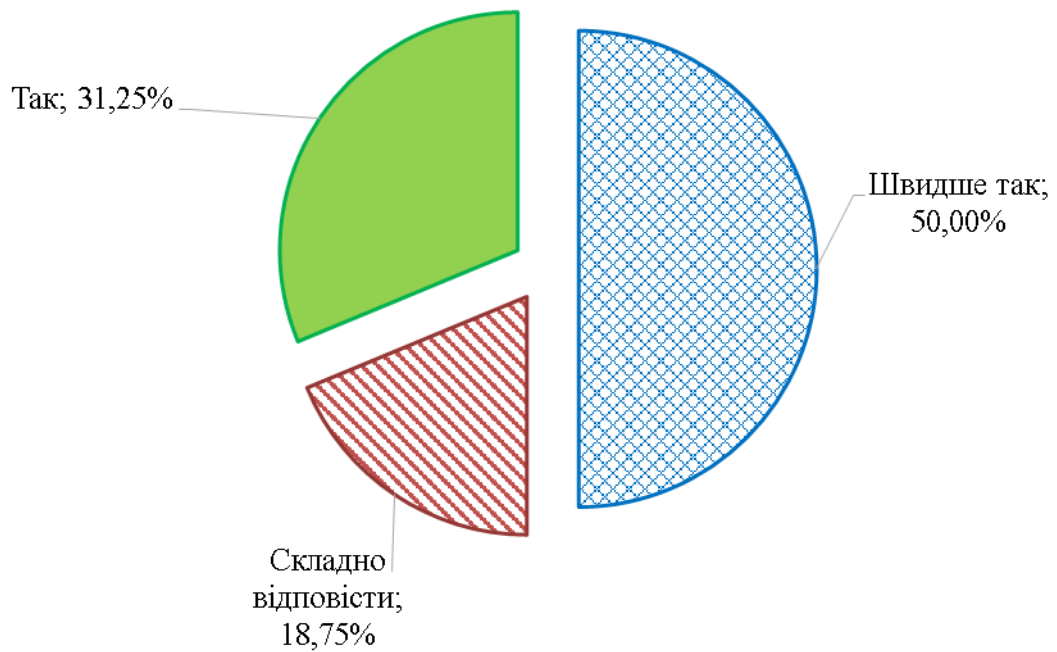
На запитання анкети «Яку науково-методичну підтримку в ОТГ здійснює Ваш структурний підрозділ?» всі керівники зазначили, що кафедри, центри, відділи надають консультації з актуальних питань організації освітнього процесу в ОТГ (100%). Найчастіше відбуваються консультування керівників відділів освіти, закладів освіти, педагогів з ОТГ. Вони отримують як групові, так й індивідуальні консультації (75%). А також надається адресна методична допомога менеджерам освіти, педагогам (68,8%), здійснюється вивчення, моделювання, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду ОТГ (37,5%), надаються консалтингові послуги закладам освіти ОТГ у проведенні масових заходів (37,5%), здійснюється науково-методична підтримка щодо координації діяльності методичних служб ОТГ (31,3%). З 2018 року в ЗОППО працює мобільна міжкафедральна група щодо підтримки роботи з ОТГ (25%).

Діаграма 1. Науково-методична підтримка ОТГ з боку структурних підрозділів КЗ «ЗОІППО» ЗОР.

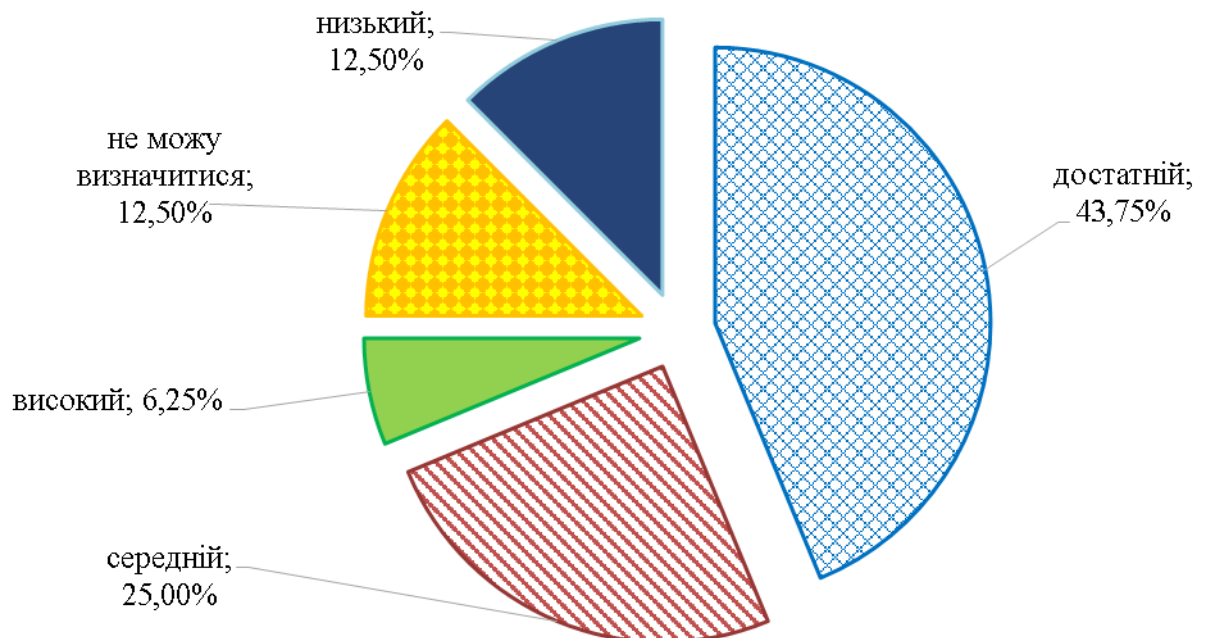
Упродовж 2017-2019 років структурними підрозділами КЗ «ЗОІППО» ЗОР були проведені наступні науково-методичні заходи з методичними службами, закладами освіти ОТГ: 46 семінарів, 33 тренінги, 3 творчих групи, 7 зустрічей за «круглим столом», 9 майстер-класів. 5 фестивалів. Також співробітники КЗ «ЗОІППО» ЗОР проводили консультування, зустрічі, освітянські виставки, надавали консалтингові послуги закладам освіти ОТГ у проведенні масових заходів (додаток 1).

На думку керівників кафедр, центрів, відділів ЗОІППО, вище перелічені заходи були ефективними, тобто мали певний позитивний результат (81,5%). Решта з опитаних – не змогли визначитися (діаграма 2).

Діаграма 2. Ефективність форм науково-методичної роботи з ОТГ.

Майже половина респондентів оцінили рівень взаємодії з ОТГ на високому та достатньому. Менша частина - не змогли визначитися, а решта опитаних зазначили, що ця робота ще на занадто низькому рівні (діаграма 3).

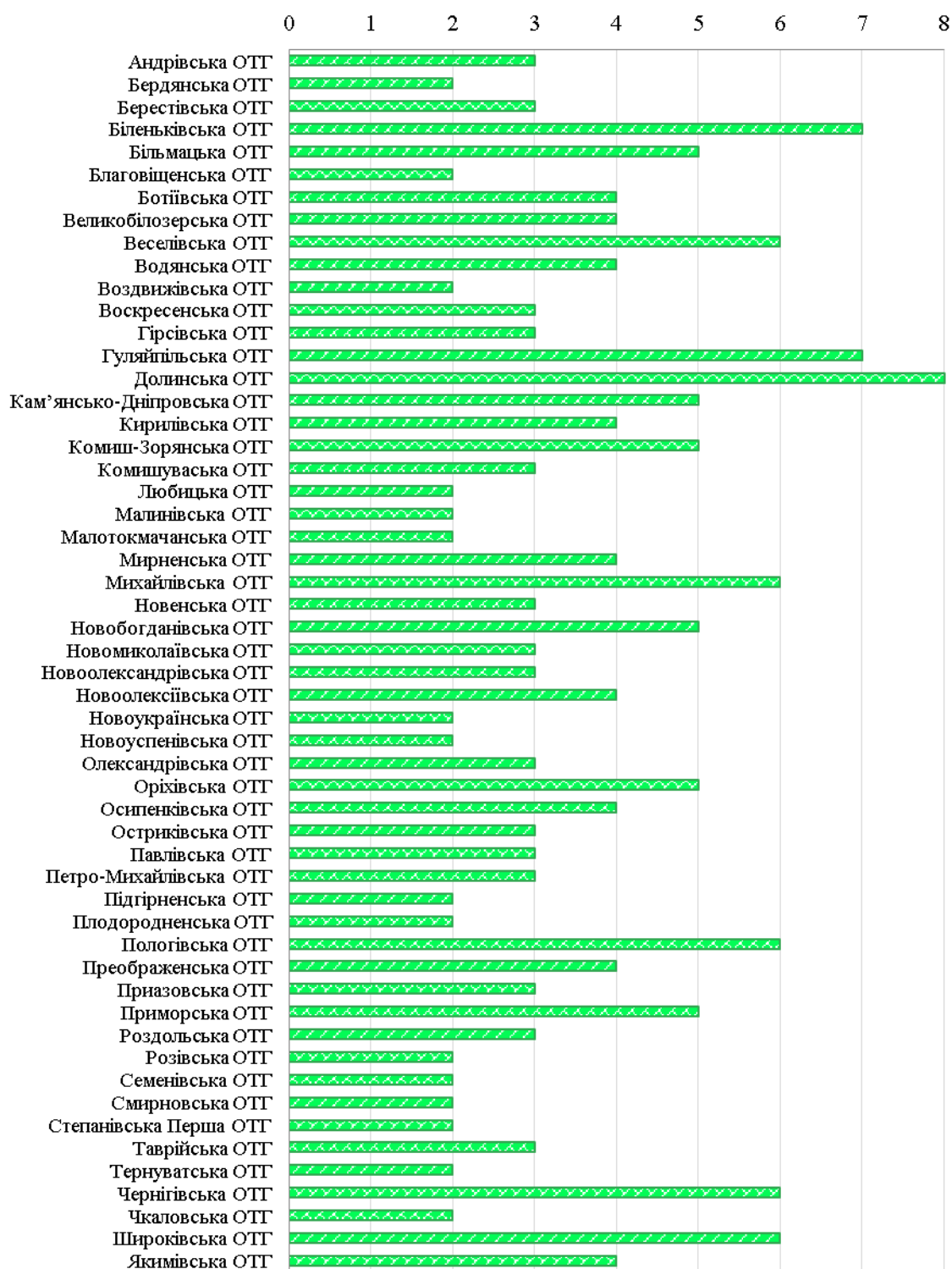

Діаграма 3. Рівень взаємодії структурних підрозділів
КЗ «ЗОІППО» ЗОР з ОТГ

Пріоритетними завданнями КЗ «ЗОППО» ЗОР для методичних служб ОТГ стало спрямування своєї діяльності на удосконалення педагогічної майстерності сучасного вчителя, його професійного зростання, формування вчителя-дослідника, конкурентоспроможного фахівця з високим рівнем професіоналізму, методичної та загальної культури. Ефективному розв'язанню цих завдань сприяє не тільки проведення науково-методичної роботи в ОТГ, а й розробка та впровадження в подальшу діяльність методичних рекомендацій, посібників, розроблених співробітниками КЗ «ЗОППО» ЗОР (додаток 2).

Для взаємної співпраці з педагогічною спільнотою регіону на сайті кожного структурного підрозділу КЗ «ЗОППО» ЗОР розміщуються методичні, інформаційні, статистичні матеріали. Для педагогів ОТГ матеріали не виокремлюються, бо вся інформація доступна для загалу відвідувачів. Лише кафедра початкової освіти створила сторінку окремо для педагогів перших класів з ОТГ "Учителів перших класів НУШ" та відділ координаційних зв'язків по роботі з ОТГ створив власний веб-ресурс.

Щодо співпраці з відділами освіти, закладами освіти ОТГ, то можна зазначити, що протягом 2017-2019 років кожна кафедра, центр, відділ КЗ «ЗОППО» ЗОР хоча б один-два рази, але протягом зазначеного періоду взаємодіяли. З такими громадами як Біленківська, Веселівська, Гуляйпільська, Долинська, Михайлівська, Пологівська, Чернігівська, Широківська спільно було проведено найбільше заходів. Більшість з них – на замовлення менеджерів освіти ОТГ (діаграма 4).

Діаграма 4. Співпраця структурних підрозділів
КЗ «ЗОІППО» ЗОР з ОТГ.

***Результати опитування слухачів курсів підвищення кваліфікації
з об'єднаних територіальних громад***

Упродовж жовтня 2019 року в КЗ «ЗОППО» ЗОР підвищували кваліфікацію 206 педагогів з ОТГ, що складає 22,32% від загальної кількості слухачів зазначеного періоду.

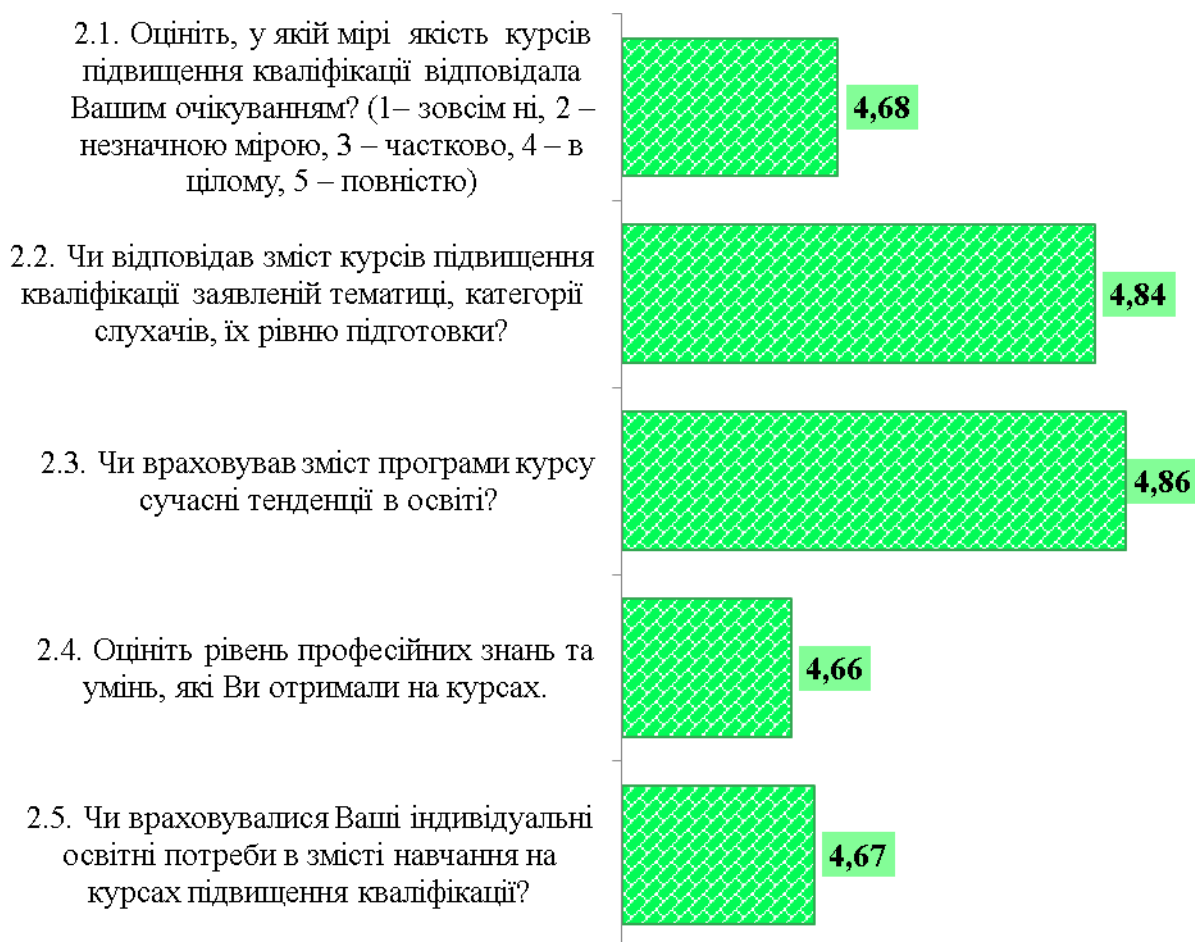
Діаграма 5. Кількісний склад представників ОТГ по кожній кафедрі
КЗ «ЗОППО» ЗОР

На запитання «Що мотивує Вас підвищувати кваліфікацію?» респонденти обирали з переліку зазначених усі можливі варіанти. Більшість з них зазначили, що хочуть професійного зросту (32,5%), вважають це як професійну необхідність (24,4%), так і необхідність до самовдосконалення (21,8%). Тобто у педагогів наявний внутрішній мотив до підвищення фахового рівня. Решту опитаних змушують відвідувати КПК зовнішні фактори (діаграма 6).

Діаграма 6. Мотиви для підвищення кваліфікації представників ОТГ в КЗ «ЗОППО» ЗОР

Аналізуючи відповіді учасників опитування щодо рівня та якості курсів підвищення кваліфікації в КЗ «ЗОППО» ЗОР, слід зазначити, що в середньому слухачі оцінили власні очікування, зміст програмових курсів та рівень професійних знань, які отримали, достатньо високо (в межах від 4,66 до 4,86 балів за шкалою від 1 до 5). Це свідчить про високий рівень професіоналізму викладацького складу КЗ «ЗОППО» ЗОР, робота яких спрямована на виконання освітніх потреб суспільства, викликів сьогодення (діаграма 7).

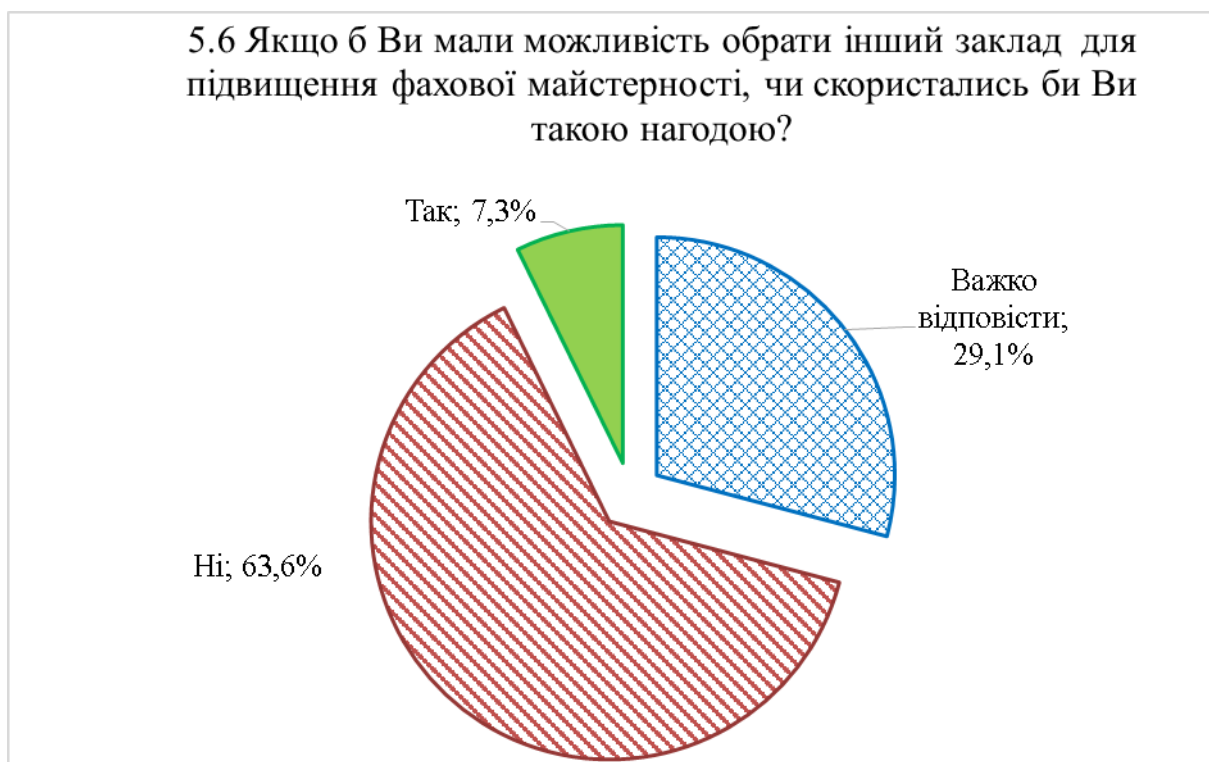

Діаграма 7. Оцінка якості та рівня КПК представниками ОТГ

Педагогічна спільнота об'єднаних територіальних громад виявляє бажання в подальшому підвищувати рівень професійної майстерності в КЗ «ЗОППО» ЗОР. Це підтверджують результати анкетування. Більшість опитаних вважають, що викладачі інституту володіють навчальним змістом предметів та можуть донести його до слухачів КПК. І як з'ясувалося, поштовхом до вибору саме закладу, у якому їм хотілось би продовжувати підвищувати фах, є ставлення викладачів, бо співпраця здійснюється на засадах партнерства й доброзичливого ставлення з боку учасників навчального процесу в КЗ «ЗОППО» ЗОР (діаграми 8, 9).

Діаграма 8. Ставлення викладачів КЗ «ЗОІППО» ЗОР до слухачів КПК

Діаграма 9. Бажання педагогів ОТГ підвищувати фахову майстерність у КЗ «ЗОІППО» ЗОР

Висновки

Результати моніторингу дають підстави зазначити, що КЗ «ЗОІППО» ЗОР час надає адресну методичну допомогу працівникам дошкільної, загальної середньої освіти, забезпечує координацію діяльності методичних служб різного рівня; формує сучасне інформаційно-комунікативне середовище; сприяє створенню віртуальних Інтернет спільнот, педагогічних цифрових лабораторій; активно залучає методистів та педагогів області до участі в різноманітних формах навчальної, наукової, методичної роботи, у конференціях, творчих конкурсах, обласних та міжнародних виставках тощо.

Досвід співпраці КЗ «ЗОІППО» ЗОР з органами управління освітою в ОТГ можна назвати позитивним. У подальшій роботі структурним підрозділам КЗ «ЗОІППО» ЗОР необхідно сприяти розробці і впровадженню варіативних моделей методичного супроводу освітнього процесу в закладах освіти області. Процес підвищення кваліфікації спрямовувати на розвиток методичної компетентності та здатності до вдосконалення методичного супроводу освіти відповідно до потреб об'єднаних територіальних громад.

Методист обласного

науково-методичного центру

моніторингових досліджень якості освіти

Евеліна Лук'янчук

Методист обласного

відділу координаційних зв'язків

з об'єднаними територіальними громадами

Таїсія Верозубова

Форми науково-методичної роботи з методичними службами ОТГ, закладами освіти ОТГ

Структурний підрозділ ЗОШПО	Семінари	Тренінги	Творчі групи	Круглі столи	Майстер-класи	Фестивалі	Інші форми
Обласний відділ координаційних зв'язків з об'єднаними територіальними громадами	Методична служба в умовах реформування освіти	Організація методичної роботи в ОТГ.					
Обласний науково-методичний центр психології та соціології освіти	Запобігання та протидія домашньому насильству. Первинна профілактика суїцидальної поведінки в учнівському середовищі. Психолого-педагогічний супровід організації освітнього процесу в умовах реформування освіти.	Діяльність психологічної служби в умовах децентралізації та реформування освіти.					
Кафедра філософії та суспільно-	Науково-методичний супровід викладання предметів	Планові тренінги учителів ОТГ області на				Фестиваль ораторського мистецтва	

гуманітарних дисциплін	гуманітарного циклу.	загальних засадах.				області на загальних засадах.	
Регіональний науково-методичний центр «Освіта та громадянське суспільство»	Формування громадянської компетентності молоді засобами дебатової освіти. Школа волонтера. Координація волонтерської діяльності в закладах освіти. Громадянська освіта: стан та перспективи в умовах реформування освітньої галузі в Україні. Освіта для демократичного громадянства: стан та перспективи. Сучасні тенденції громадянської освіти. Освіта та громадянське суспільство.	Тренінг з національно-патріотичного виховання дітей та молоді «З Україною в серці!». Зміст та методика курсу «Кроки до порозуміння». Формування української національної ідентичності «Разом в громаді – разом в державі». "Школа волонтера. Координація волонтерського руху в закладах освіти". "Методика викладання курсу "Громадянська освіта. 10 клас".	Формування громадянської та патріотизму у старшокласників в умовах полікультурного регіону. Система підготовки фахівців соціальної сфери до національно-патріотичного виховання дітей та молоді на засадах соціального партнерства.	Роль учнівського самоврядування в національно-патріотичному у вихованні учнівської молоді. Козацька педагогіка. Культурне різноманіття як ресурс для розвитку суспільства. Судова реформа на місцевому рівні та захист прав людини. Формування професійних компетентностей фахівців соціальної сфери на засадах соціального партнерства.	Інноваційні підходи до демократичного врядування у навчальному закладі в умовах розвитку демократичного суспільства. Демократизація освітнього простору сучасної школи – шлях до євроінтеграції України. Формування креативно - виховного середовища для демократичного розвитку педагогіки підтримки.	Фестиваль волонтерів.	Обласний конкурс малюнка «Мої права». Правопросвітницький Проект «Я маю право!». Інформаційна кампанія «СтопБулінг». Обласний турнір юних правознавців. Форум медіапроектів «Про Батьківщину свою дбаю бо право жити гідно маю».

				громадянськи й та національно- патріотичний аспекти.			
Кафедра дидактики та методик навчання природничо- математичних дисциплін	дивись звіт за 2017- 2018р						
Обласний науково- методичний центр моніторингових досліджень якості освіти	Щодо підготовки випускників закладів професійно- технічної та вищої освіти до ДПА у форматі ЗНО: математика, історія України. Регіональні результати зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингових досліджень 2019 року.	Внутрішнє забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти					Науково- методичний супровід моніторингових досліджень та зовнішнього незалежного оцінювання
Кафедра андрагогіки		Нормативно- правове забезпечення НУШ.					

		Професійна мобільність педагога: освіта протягом життя. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності.					
Кафедра інформатики та інформаційних технологій	Щорічні семінари для керівників районних/міських методичних об'єднань, вчителів інформатики за тематикою «Навчально-методичне та програмне забезпечення викладання курсу «Інформатика» в сучасній школі». Об'єднаний обласний семінар «Актуальні питання інформатизації освіти».	Використання інтерактивних засобів навчання. Хмарні технології в освіті. Мережеві технології Веб 2.0 в педагогічній діяльності.					
Кафедра теорії та методики виховання		Тренінги для вчителів мистецтва початкових класів відповідно до					

		концепції «Нова українська школа». Проблема булінгу в освітньому середовищі. Створення системи ефективної протидії булінгу.					
Кафедра менеджменту освіти та психології	Організація роботи з педагогічними кадрами в умовах створення ОТГ. Організація науково-методичної роботи в умовах ОТГ. Розвиток управлінської компетентності керівників закладів освіти в умовах ОТГ. Організація освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства.	Інноваційні технології управління освітніми проектами. Креативний менеджмент. Сучасні моделі управління закладом освіти в умовах автономії. Організаційний розвиток закладу освіти в контексті реформування освітньої галузі. Тімбілдінг (командоутворення) в управлінні педагогічним					Надання консалтингових послуг закладам освіти ОТГ у проведенні масових заходів. Надання групових та індивідуальних консультацій для менеджерів освіти, працівників психологічної служби педагогів ОТГ.

		колективом, НУШ: управлінський асpekt.					
Кафедра реабілітаційно ї педагогіки і здорового способу життя							До всіх форм науково- методичної роботи залучаються педагогічні працівники незалежно від підпорядкування
Кафедра дошкільної освіти	Внутрішній аудит освітнього простору ЗДО та системи дошкільної освіти в ОТГ. Методичний супровід впровадження освітніх технологій. Проектування розвитку освітнього простору в системі і закладах дошкільної освіти: інклюзивний підхідю Моніторинг якості дошкільної освіти в ЗДО.	Садочок, простір дружній до дитини. Компетентнісни й підхід до розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Впевнений старт.			Технологічний парк художньо- педагогічних ідей. Буккросінг, як засіб формування читацького інтересу у дітей .	Перлинки Запорізьког о краю. Україна рідний край. Технологічн ий парк художньо- педагогічни х ідей.	Консультування педагогічних працівників закладів освіти щодо створення веб-ресурсів ЗДО. Вересневі зустрічі: "Науково- методичні засади діяльності дошкільної ланки освіти у 2019-2020 н.р." «День Дошкілля».

Обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти		Психологічний супровід батьків дітей з особливими освітніми потребами.					
Кафедра початкової освіти	Рефлексія як засіб самопізнання і саморозвитку молодшого школяра. Формування навчальної мотивації молодших школярів.						Окремо педагогів ОТГ не виокремлювали. Вони входять до складу груп усіх форм методичної роботи, розподілених за територіальним принципом
Обласний науково- методичний центр інформатизації освіти	Актуальні питання інформатизації освіти. Використання Цифрових вимірювальних комп'ютерних комплексів в освіті (на базі ЦВБК Vernier). Використання ЦВК Einstein в освітньому процесі. STEAM- лабораторія як інтеграційна основа підвищення якості викладання			Сучасні освітні тренди. Сучасні рішення для освіти.			

	природничо-математичних дисциплін у закладах освіти. STEM-освіта: інноваційні проекти для НУШ. Використання веб-ресурсів електронного освітнього середовища Запорізького регіону в освітньому процесі.						
Методичний відділ	Участь учнів основної школи у міжнародних проектах. Актуальні проблеми навчання іноземної мови у 2018-2019 навчальному році та шляхи їх вирішення. Методичні аспекти формування культурологічної компетентності учнів у шкільному курсі географії. Використання змісту та засобів компетентісно-	Використання Інтернету в бібліотечній роботі. Веб-інструментарій бібліотекаря закладу освіти. Хмарні сервіси в бібліотечній діяльності. Впровадження УДК в практику роботи бібліотек.	STEM-освіта у формуванні ключових компетентностей на уроках іноземної мови.		Технології та методики впровадження STEM-освіти. Використання цифрової лабораторії на уроках біології. Використання змісту та засобів компетентісно-орієнтованої географічної освіти, як інструмента формування конкурентоспроможного випускника нової школи. Предмети		Консультування. Освітня виставка.

	орієнтованої географічної освіти, як інструмента формування конкурентоспроможного випускника нової школи. Технології та методики впровадження STEM-освіти. Використання цифрової лабораторії на уроках біології. Оновлення змісту та структури шкільної історичної освіти засобами інтегрованих курсів з історії. Предмети економічного циклу - як основа формування підприємницької та фінансової грамотності у школярів. Організація роботи в закладах загальної середньої освіти з питань охорони праці та безпеки				економічного циклу - як основа формування підприємницької та фінансової грамотності у школярів.		
--	--	--	--	--	--	--	--

	життєдіяльності. Використання інтернет-сервісів для популяризації читання: з досвіду роботи. Використання змісту і засобів компетентісно – орієнтованої освіти на уроках біології як інструмента формування конкурентоспромож ного випускника нової української школи. Міжнародна природознавча гра «Геліантус»- основа майбутнього успіху сучасних школярів. Перспективний педагогічний досвід як показник розвитку професійної компетентності педагога.						
--	--	--	--	--	--	--	--

Методичні напрацювання структурних підрозділів ЗОІППО (2017-2019 р.р.)

Структурний підрозділ ЗОІППО	Методична продукція
Обласний відділ координаційних зв'язків з об'єднаними територіальними громадами	Методичні рекомендації. Програма КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР «Науково-методична підтримка освітньої діяльності ОТГ Запорізького регіону» (на 2019-2020 роки)
Обласний науково-методичний центр психології та соціології освіти	Методичні рекомендації "Організаційні моделі розвитку психологічної служби у системі освіти області в умовах децентралізації"
Кафедра філософії та суспільно-гуманітарних дисциплін	Методичні рекомендації
Регіональний науково-методичний центр «Освіта та громадянське суспільство»	Методичні рекомендації
Кафедра дидактики та методик навчання природничо-математичних дисциплін	Методичні рекомендації
Обласний науково-методичний центр моніторингових досліджень якості освіти	Шумада Р. Я. Організаційна робота методичних служб органів місцевого самоврядування щодо зовнішнього незалежного оцінювання Лук'янчук Е., Сокол І. Використання мережевих сервісів Веб 2.0 у закладах загальної середньої освіти Запорізької області (результати моніторингового дослідження)
Кафедра андрагогіки	Методичні рекомендації
Кафедра інформатики та інформаційних технологій	Методичні рекомендації до 2017 - 2020 навчальних років. Основні орієнтири розвитку системи освіти Запорізької області в контексті реалізації Концепції Нової української школи. Матеріали тренінгів: "Використання інтерактивних засобів навчання", "Хмарні технології в освіті", "Мережеві технології Веб 2.0 в педагогічній діяльності", "Методика викладання вибіркових спецкурсів в курсі інформатики 10-11 класів".
Кафедра теорії та методики виховання	Методичні рекомендації
Кафедра менеджменту освіти та психології	Методичні рекомендації

Кафедра реабілітаційної педагогіки і здорового способу життя	Методичні рекомендації
Кафедра дошкільної освіти	Комплексна освітня програма "Світ Дитинства" (гриф МОН); Проект програми розвитку освітнього простору в системі дошкільної освіти ОТГ; Матеріали щодо проектування освітнього простору в ОТГ; Методичні рекомендації щодо оцінки якості дошкільної освіти в ЗДО.
Обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти	Методичні рекомендації
Кафедра початкової освіти	Методичні рекомендації, науково-методичні посібники.
Обласний науково-методичний центр інформатизації освіти	Метод. рекомендації: Використання цифрових лабораторій в освітньому процесі, Національна освітня електронна платформа та впровадження електронних підручників для середньої освіти. Освітнє середовище Запорізького регіону: організація віртуального освітнього процесу, Комп'ютерне обладнання й електронно-організаційні платформи для створення освітнього простору Нової української школи.
Методичний відділ	Науково-методичний посібник "Здобутки освітян Запорізького регіону" 2017, 2018,2019; Методичні рекомендації (щорічно) для науково-методичного забезпечення діяльності закладів освіти "Основні орієнтири розвитку системи освіти Запорізької області в контексті реалізації Нової української школи (у трьох частинах). Каталог електронних освітніх ресурсів Запорізької області (методичні розробки, блоги, сайти тощо).